

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΜΕΖΕΔΕΣ

Ἀγαπητὲ φίλε κ. Κ. Σκόκε,

Ἐπειδὴ κατ' ἔτος τὴν Μεγάλην Σαρακοστήν, ἕνεκα τῆς πληθῆος τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαβαρικῶν ἢ θαλασσινῶν, ἀναπτύσσεται εἰς μέγαν βαθμὸν ἡ ὄρεξις τῶν ὀψομανῶν διὰ τὰ μεζελίκια ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἡγάπων δὲ καθ' ὑπερβολὴν οἱ μακαρῖται πρόγονοί μας, ἀναγαγόντες εἰς ἐπιστήμην τὴν ἀκράτητον πρὸς τὰ ὄρεκτικά λα:μαργίαν των, - σοὶ ὑπενθυμίζω ὅτι ἔγραψαν ἑννέα βιβλία περὶ ὀψαρτυτικῆς, ὃ δὲ Ἀθηναῖος δέκα πέντε βιβλία ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ἅπερ ὀνομάζει «Δειπνοσοφισταί.» καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς μεζετζήδων ἀγνοοῦσι τὰ ὀνόματα, δι' ὧν οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον τὰ χαβαρικά, σοὶ ἀποστέλλω κατάλογον αὐτῶν κατ' ἀλφabetικὴν τάξιν τῶν σημερινῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐπικρατεῖ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν, ὅπως ἐὰν τὸ ἐγκρίνης, παρατεθῆ εἰς τὴν πανδικσίαν τοῦ ἀρίστου Ἡμερολογίου σου.

Ἐπὶ τούτοις εὐχομαι ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ καλὴν ὄρεξιν ἐν καιρῷ.

Ἀθῆναι, Ἰούλιος 1901.

Γ. Χ.

Ἀγριοπεταλίδα, —λεπὰς ἀγρία, ὠτάριον, οὗς θαλάσσιον καὶ Οὐ; Ἀφροδίτης. Ἀριστοτ.

Ἀχηβάδα, ἡ ἔχουσα τὸ ὄστρακον λεῖον καὶ εὐρισκομένη εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, στὴν ἀμμουδιά. —Κόγχη ἢ ἀμαθῖτις, (εὐρισκομένη εἰς τὴν ἀμαθον.) Ἀθην. Γ'. λέγεται καὶ Χήμη, καὶ Κόγχος καὶ Κόγχη, ἢ ἡ χηβάδα τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ αὐτοῦ βγῆκε καὶ ἡ κόχη, κόχη τοῦ σπιτιοῦ κλπ.

Ἀχηβάδα, ἡ ἔχουσα τὸ ὄστρακον χαρακωτόν, —Γλυκυμαρίς, κατὰ Ξενοκράτην «αἱ γλυκυμαρίδες χαριέστεραι τῶν λεῖων ὄστρακίων κόγχων,» ἴδε καὶ Ἀθην. Γ'.

Ἀχινός, — Ἐχίνος. «Ἀριστοτέλης δὲ φησι, τῶν ἐχίνων πλείω γένη εἶναι: ἐν μὲν τὸ ἐσθιόμενον, ἐν ᾧ τὰ καλούμενά

ἔστιν ψά, ἄλλα δὲ δύο, τὸ τε τῶν σπατάγγων, καὶ τὸ τῶν καλουμένων βρυσῶν,» Ἀθην. Γ', 91. Τουρκιστί, «Δενιζ—κεστα-νεσί» (κάστανα τῆς θαλάσσης).

Γαῖδουρόποδον,—Ἀγριόστρειον καὶ Σφόνδυλος.

Γαρίδα, καὶ **Καρίδα**,—Καρίς—ίδος καὶ ἴδος. «Γένη δὲ πλείω τῶν Καρίδων, αἱ τε κυφαὶ καὶ αἱ κράγγονες, καὶ τὸ μικρὸν γένος,» Ἀριστοτ.—Ὁ δὲ Ἀθήναιος ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον περὶ τῶν Γαρίδων. «Ἐγένετο δὲ κατὰ τοὺς Τιβερίου χρόνους ἀνὴρ τις Ἀπίκιος, πλουσιώτατος, τρυφητής, ἀφ' οὗ πλακούντων γένη πολλὰ Ἀπίκια ὀνομάζεται. Οὗτος ἰκανὰς μυριάδας καταναλώσας εἰς τὴν γαστέρα, ἐν Μιντούρναις (πόλις δὲ Καμπανίας) διέτριβε τὰ πλείστα καρίδας ἐσθίων πολυτελεῖς, αἱ γίνονται αὐτόθι ὑπὲρ τε τὰς ἐν Σμύρνη μέγισται καὶ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρεία ἀστακούς. Ἀκούσας οὖν καὶ κατὰ Λιβύην γίνεσθαι ὑπερμεγέθει, ἐξέπλευσεν οὐδ' ἀναμείνας μίαν ἡμέραν. Καὶ πολλὰ κακοπαθήσας κατὰ τὸν πλοῦν, ὡς πλησίον ἦκε τῶν τόπων, πρὶν ἐξορμηῆσαι τῆς νεῶς (πολλὴ δ' ἐγεγόνει παρὰ Λίβυσι φήμη τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ) προσπλεύσαντες ἀλιεῖς προσήνεγκαν αὐτῷ τὰς καλλίστας καρίδας. Ὁ δ' ἴδων ἐπύθετο, εἰ μείζους ἔχουσιν εἰπόντων δὲ μὴ γίνεσθαι ὧν ἦνεγκαν, ὑπομηνησθεὶς τῶν ἐν Μιντούρναις, ἐκέλευσε τῷ κυβερνήτῃ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐπὶ Ἰταλίαν ἀναπλεῖν, μηδὲ προσπελάσαντι τῇ γῆ. » Ἀθην. 12. Ὀνομάσθησαν δὲ καρίδες ἀπὸ τοῦ κάρα τὸ πλείστον γὰρ μέρος τοῦ σώματος ἢ κεφαλὴ ἀπηνέγκατο. Καρίδες δὲ βραχέως οἱ Ἀττικοὶ ἀναλόγως παρὰ γὰρ τὸ κάρη γέγονε, διὰ τὸ μείζον κεχρῆσθαι κεφαλῇ. » Ἀθην. Γ', 106.

Κάβουρας καὶ Τσαγανός—Καρκίνο· καὶ Καρκίνος, «Οὔποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βιδίζειν,» Ἀριστοτ.

Καλαμάρι.—Τευθίς—ίδος, ἦ.

Καλαμάρι, τὸ μέγαλον.—Τευθός, ὁ. «Διαφέρουσι δὲ τῷ σχήματι τῶν Τευθίδων οἱ Τευθοὶ· τὸ γὰρ κύκλω πτερύγιον περὶ ἅπαν ἔστι τὸ κύτος, τῇ δὲ Τευθίδι ἐλλείπει. » Ἀριστοτ.

Καλόγνωμη,—Βάλανος καὶ Κολύβδαινα. » Ἐπιχαρμ. παρ' Ἀθην. Γ', 105.

Καραβίδα,—Κάραθος· τὸ ὑποκορ. Καραβίς—ίδος.

Καρτσίνι καὶ **Καρκίνα** καὶ **Καρτσιμός** καὶ ἄλλοῦ Κλιτσίναρι, —Καρκίνιον, Κύλλαρος καὶ Κοχλιοδύτης. » Ἀριστοτ. Ζ. ἴστος. Δ'. Εἶναι εἶδος καθούρου γυμνοῦ, ὁ ὁποῖος χώνεται εἰς τὰ κενὰ κύκαλα τῶν κοχλιοδύτων, καὶ χρησιμεύει κυρίως ὡς δόλωμα.

Κήρυκας ἢ **Μπουροῦ**,—Κήρυξ, Στράβηλος καὶ Ἀστράβηλος· τὸ κέλυφος ἢ κογχύλιον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ ἀλιεῖς

ὡς σάλπιγγα.» Κῆρυξ θαλάσσης τρόφιμος υἱὸς πορφύρας.» Ἄρχιππος παρ' Ἀθηναίῳ Γ, 86.

Κολλητσαίανος.—Ἀκαλήφη, Ἀκαλύφη καὶ Κνιδὴ θαλασσία, (τσουκνίδα τῆς θαλάσσης).

Κοχλίδι.—Κογχύλιον, Κοχλῖς—ίδος· εἶδος μικροῦ θαλασσίου σαλιάγκου.

Κοχλιός. ἡ Σάλιαγκας τῆς θαλάσσης, -Κόγγλος καὶ Στρόμβος.

Κυδῶνι, τὸ καὶ Μεθύστρα.—Χηραμῖς, καὶ Πελωρί·—ίδος.

Μοσκοχτάποδον.—Ὁσμύλη, Ὁσμυλος, Ὁζαίνα, καὶ Βολβίταινα.

Μύδι—Μῦς, Μύαξ. «Ὁ δὲ μῦς παραφθίρεται τοῖς πολλοῖς εἰς ὁ μύδιον.» Εὐσταθ. Ὀδυσ. Δ, 89. Διοκλῆς δ' ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς Ὑγεινοῖς «κράτιστά φησιν εἶναι τῶν κογχυλίων πρὸς διαχώρησιν καὶ οὖρησιν Μῦας, ὄστρεα, κτένας, χήμας.»

Παγουρομάννα.—Πάγουρας, Μαῖτα, καὶ Γραῖα. «Γραῖαι ἐριθακῶδεις», αἱ αὐγόμεναι παγουρομάνναι. Ἐπιχαρμ. παρ' Ἀθηναίῳ.

Πεταλίδα καὶ Πατελίδα, — Λεπάς—ἄδος. (Οἱ Μασσαλιῶται φυλάξαντες, φαίνεται, τῶν προγόνων αὐτῶν Φωκαέων τὴν λέξιν, τὴν ὀνομάζουσι Iepida).

Πετροσουλῆνα.—Φωλῖς—ίδος καὶ Μωλάς—ἄδος.

Πίννα,—Πίννα καὶ Πίννη.

Πιννικόν, τὸ μαλλί ἢ μετὰξί τῆς πίννας, τὸ πιννόμαλλον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον πολύτιμα ὑφάσματα.

Πιννοφύλαξ.—Πιννοτήρης, (πίννα, τηράω) τὸ μικρὸν καρκίνιον ἢ γαρίδα, τὸ ὁποῖον ζῆ ἐντὸς τῆς πίννας.

Πορφύρα, Μπεμπέτσες καὶ Μάτια, —Πορφύρα Κογχύλη, καὶ Κόγγη (κογχύλια μετὰ ἀκάνθας) τῆς ὁποίας τὸν χυμὸν μετεχειρίζοντο ὡς βαφὴν τῆς πορφύρας, (ὑφασμα μάλλινον, βασιλικὸν ἐπανωφόριον.) «Θάλασσα τρέφουσα πολλῆς πορφύρας ἰσάργυρον κηκίδα.» Αἰσχ.

Σουλῆνα.—Σωλήν, Δάκτυλος, Δόναξ, Αὐλός. «Καὶ οἱ μὲν ἄρρενες αὐτῶν ραβδῶτοί εἰσι, καὶ οὐ μονοχρώματοι· εἰσὶ δὲ τοῖς λιθιῶσι καὶ ἄλλοις δυσουροῦσιν εὖθετοι. Οἱ δὲ θήλειες μονοχρώματοί τε εἰσι καὶ γλυκύτεροι.» Ἀθην. Δ', 90.

Σουπιά.—Σηπία, τὸ κόκκαλόν τῆς Σήπιον, τὰ αὐτὰ τῆς Ἐριθάκη.

Στρεῖδι.—Ὁστρεον καὶ Ὁστρειον.

Φοῦσκα καὶ Σβούρδουκλας, —Τῆθος τό, Τῆθυσον καὶ Τῆθεον. «Ὁμηρος δὲ τοῦ τῆθῆος μὲμνηται. «Ἀθην. Γ', 86,

Φοῦσκα ἢ, Τηθυνακία.

Χταπόδι.—'Οκτάπους, Πολύπους.

Χτένι.—Κτείς—ενός. «'Εάν δ' οἶον οἱ κτένες κρεῶδες ἔχουσι τὸ πρὸς τῷ μυκτῆρι.» Ἀριστοτ.

Εἶναι καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη θαλασσινῶν, τὰ ὅποια δὲν περιέγραψα ἀρκεσθεῖς μόνον εἰς ἐκεῖνα τὰ γνωστὰ τὰ ὅποια φέρουν εἰς τὴν ἀγοράν μας.

Ἀθήνησι, Μάρτιος τοῦ 1901

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΥΣΑΦΗΣ

Λογισμικὸς ὑποκριτής

ΕΥΣΠΛΑΓΧΝΙΑ

ΑΡΩΤΗΣΑ μιὰ μέρα τὸν μαῦρο μακελλάρη :

— Πές μου γιατί θά σφάζης μὲ τ' ἄπονό σου χέρι

Τὴν ἀγελάδα πρῶτα καὶ ὄχι τὸ μοςκάρι ;

Γιατί δὲν βάζεις πρῶτα τοῦ μοςκαριοῦ μαχαίρι ;—

Νὰ σφάζη μέρα-νύχτα ἐκεῖνος μαθημένος,

Γυρίζει καὶ μοῦ λέγει στὸ αἶμα βουτημένος :

— Ἐγὼ δὲν εἶμαι Χάρος καὶ ξέρω πῶς δὲν πρέπει

Ἢ μάνα τοῦ παδιοῦ της τὸν θάνατο νὰ βλέπη.

Τὴν ἀγελάδα πρῶτα γι' αὐτὸ τὴν θανατώνω·

Νὰ πάρη μιὰ λαχτάρα, νὰ πάη μ' ἕνα νόνο.

Ἄν ὅμως πρῶτα βάλω μαχαίρι στὸ μοςκάρι,

Διπλοῦ σφαγμοῦ λαχτάρα, σὰν μάνα, θενὰ πάρη.—

Χλωμή μου μαυρομάτα, γλυκεῖα μαυρομαλλοῦσα,

Πονόψυχη παρθένα, τοῦ Ναζωραίου Μοῦσα,

Ἦ θεία Εὐσπλαγχνία ! δὲν τῶλπιζα ἀλήθεια

Πῶς καὶ στοῦ μακελλάρη θενὰ σ' εὐρῶ τὰ στήθια !

(Σμέρρη)

ΔΗΜ. ΣΤΑΗΣ